

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ**

Αν. Φ.: 8

Ταχ. Δ/ση: Μπουμπουλίνας 20-22
Ταχ. Κώδ : 106 82
Τηλέφωνο : 2131322-362, 363, 368
Fax : 210-82.01.426
Email : atneke@culture.gr

ΠΡΟΣ: Βουλή των Ελλήνων
Δ/ση Κοινοβουλευτικού Ελέγχου
Τμήμα Αναφορών
ΚΟΙΝ: 1 Βουλευτή κ. Αθανάσιο Δαβάκη

Θέμα: Απάντηση στη με αριθμό πρωτοκόλλου 212/13.9.2023 Αναφορά με θέμα:
«Προβλήματα φύλαξης και λειτουργίας αρχαιολογικού χώρου Κάστρου Γερακίου και
βυζαντινών εκκλησιών εντός οικισμού»

Σε απάντηση της με αριθμ. πρωτοκόλλου 212/13.9.2023 Αναφοράς του Βουλευτή κ. Αθανάσιου Δαβάκη, σύμφωνα με τα στοιχεία που έθεσαν υπόψη μας οι αρμόδιες Υπηρεσίες και σε ό,τι αφορά το ΥΠ.ΠΟ., σας γνωρίζουμε τα εξής:

Το κάστρο Γερακίου, στον λόφο του Παλαιοκάστρου, στις νοτιοδυτικές υπώρειες του Πάρνωνα, καθώς και οι βυζαντινοί ναοί στον σύγχρονο οικισμό, εντάσσονται στον κηρυγμένο αρχαιολογικό χώρο Κάστρου Γερακίου Λακωνίας και της ευρύτερης περιοχής (Υ.Α. ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Β1/Φ30/41114/11.8.2000, ΦΕΚ 1169/Β'/22.9.2000), ο οποίος συνιστά τον τρίτο μεγαλύτερο αρχαιολογικό χώρο μεσαιωνικών χρόνων στη Λακωνία, μετά τα κάστρα του Μυστρά και της Μονεμβασίας. Στο κάστρο βρίσκονται περισσότερα από σαράντα (40) κοσμικά κτίσματα και οκτώ (8) τοιχογραφημένοι ναοί, εκ των οποίων επτά (7) επισκέψιμοι. Στον σύγχρονο οικισμό, ο οποίος απέχει 2 χλμ. από το κάστρο, βρίσκονται πέντε (5) επισκέψιμοι βυζαντινοί ναοί (Ευαγγελίστρια, Άγιος Ιωάννης Χρυσόστομος, Άγιος Αθανάσιος, Άγιος Σώζων και Άγιος Νικόλαος).

Μεταξύ των ετών 1970–2000, η αρμόδια Εφορεία Λακωνίας (πρώην 5η ΕΒΑ) υλοποίησε ένα ευρείας έκτασης έργο για την πλήρη συντήρηση του γραπτού διακόσμου στο σύνολο των τοιχογραφημένων ναών του Γερακίου, στο κάστρο και στον σύγχρονο οικισμό, καθώς και για την κτιριακή τους στερέωση, με τοπικά συνεργεία συντηρητών και εργατοτεχνιτών. Οι ναοί βρίσκονται μέχρι σήμερα σε πολύ καλή κατάσταση, ενώ εξετάζονται σε περιοδικούς ελέγχους και, κατά περίπτωση, πραγματοποιούνται οι αναγκαίες επεμβάσεις για τη διατήρησή τους.

Ακολούθως, τον Δεκέμβριο του 2010, στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2007-2013, εντάχθηκε το έργο με τίτλο «Οργάνωση, βελτίωση της επισκεψιμότητας του αρχαιολογικού χώρου Γερακίου και συντήρηση μνημείων», προϋπολογισμού 1.800.000,00€. Πρόκειται για το μεγαλύτερο από τα έργα που υλοποίησε η αρμόδια Εφορεία Λακωνίας, και ένα από τα μεγαλύτερα στην Περιφέρεια Πελοποννήσου, ως προς τον προϋπολογισμό και την έκταση των εργασιών. Το έργο ολοκληρώθηκε στις 31.12.2015, οπότε και επιτεύχθηκε άρτια εικόνα του μνημειακού συνόλου, και διαμορφώθηκαν υποδομές υποδοχής, εξυπηρέτησης και πληροφόρησης κοινού. Έκτοτε, η επισκεψιμότητα του χώρου βελτιώνεται, στον άξονα της δυναμικής ένταξής του στο δίκτυο των επισκέψιμων αρχαιολογικών χώρων της νοτιοανατολικής Πελοποννήσου. Παράλληλα, η αρμόδια Εφορεία, μέσω επικοινωνιακών δράσεων (εκπαιδευτικά προγράμματα, επετειακοί εορτασμοί), κοινωνεί την αξία του πολιτιστικού αγαθού του μνημειακού συνόλου σε σχολικές ομάδες και στο ευρύ κοινό.

Ως προς το μόνιμο προσωπικό, επισημαίνεται ότι, από την 1.6.2015, υπηρετεί στον χώρο ένας (1) μόνιμος νυχτοφύλακας. Την 1.6.2020 διορίστηκε μία μόνιμη ημερήσια φύλακας, η οποία υπηρέτησε έως και τις 19.1.2022, οπότε και μετατέθηκε, κατόπιν αίτησής της, στο Αρχαιολογικό Μουσείο Σπάρτης.

Την τελευταία πενταετία ο χώρος βρίσκεται σε σχεδόν αδιάλειπτη λειτουργία καθόλη τη διάρκεια του έτους, καθώς προβλέπεται και καλύπτεται θέση ημερήσιου φύλακα ΙΔΟΧ, τόσο πεντάμηνης (Νοέμβριος – Απρίλιος), όσο και επτάμηνης διάρκειας (Απρίλιος – Οκτώβριος). Κατά το τρέχον έτος, προσελήφθη μία εποχική ημερήσια φύλακας για το διάστημα από 1.4.2023 μέχρι και 31.10.2023.

Σε απάντηση του υπ' αρ. πρωτ. 386209/10.8.2023 εγγράφου της ΓΔΑΠΚ, σχετικά με τον ετήσιο προγραμματισμό προσλήψεων προσωπικού ΙΔΟΧ, η Εφορεία Λακωνίας, με το υπ' αρ. πρωτ. 386209/16.8.2023 έγγραφό της, απέστειλε πίνακες με το αναγκαίο προσωπικό για την υποστήριξη της λειτουργίας αρχαιολογικών χώρων και μουσείων. Με την υπ' αρ. πρωτ. 392637/18.8.2023 Απόφαση του Υπηρεσιακού Γραμματέα του ΥΠΠΟ (ΑΔΑ:ΩΖΩΥ46ΝΚΟΤ-4ΞΓ), κατανεμήθηκαν στην Εφορεία Λακωνίας πέντε (5) θέσεις ημερήσιων φυλάκων ΙΔΟΧ πεντάμηνης διάρκειας (Νοέμβριος 2023–Απρίλιος 2024). Με άξονα τις κατά προτεραιότητα ανάγκες των αρχαιολογικών χώρων, μνημείων και μουσείων, ο ειδικότερος καταμερισμός αφορά σε μία (1) θέση στο κάστρο Γερακίου, με σκοπό την απρόσκοπτη λειτουργία του χώρου.

Επισημαίνεται ότι το κάστρο και οι τέσσερις (4) ναοί στο βόρειο τμήμα του είναι επισκέψιμοι και διαρκώς ανοιχτοί κατά τις ημέρες και ώρες λειτουργίας του αρχαιολογικού χώρου. Ανάλογα με τη ροή των επισκεπτών, σε συνεννόηση με την Υπηρεσία και τον/τη φύλακα, εξυπηρετούνται πάντοτε και οι επισκέπτες τόσο των τριών (3) ναών στο απομακρυσμένο νότιο τμήμα του λόφου Παλαιόκαστρο, τις Πέρα Εκκλησιές, όσο και των βυζαντινών ναών στον σύγχρονο οικισμό, οι οποίοι, για λόγους ασφαλείας, παραμένουν κλειδωμένοι και η επίσκεψή τους γίνεται συνοδεία φύλακα.

Αναφορικά με την καθαριότητα στο κτήριο υποδοχής επισκεπτών και στους ναούς, αυτή αντιμετωπίζεται μέχρι σήμερα από την Εφορεία εκ των ενόντων και αποτελεσματικά.

Σημειώνεται ότι η επισκεψιμότητα του χώρου έχει μεν βελτιωθεί από την ολοκλήρωση του έργου ΕΣΠΑ και εξής, ωστόσο, κινείται σε γενικά χαμηλά επίπεδα. Για τον λόγο αυτό, προτάθηκε από την Εφορεία Λακωνίας προς τον Δήμο Ευρώτα η ανάληψη από κοινού ενεργειών για την ενίσχυση της επισκεψιμότητας, με σκοπό την προώθηση δράσεων για την προβολή του χώρου.

Τέλος, να σημειώσουμε ότι η επισκεψιμότητα ενός αρχαιολογικού χώρου αυξάνεται, όταν οι τουριστικοί επιχειρηματίες συμπεριλαμβάνουν τον χώρο στα προγράμματά τους. Κάτι τέτοιο, προφανώς, εκφεύγει των αρμοδιοτήτων του ΥΠΠΟ και αφορά στους τοπικούς και περιφερειακούς αυτοδιοικητικούς φορείς.

Η Υπουργός Πολιτισμού
ΛΙΝΑ ΜΕΝΔΩΝΗ

Εσωτερική Διανομή:

1. Γραφείο Γενικού Γραμματέα Πολιτισμού
2. Υπηρεσιακό Γραμματέα
3. ΕΦΑ Λακωνίας
4. ΓΔΔΥΗΔ